

Leto: II.

Maribor, sobota 19. novembra 1921.

Številka: 262.

Šilo za ognjilo.

(za pravnih krogov.)

Doznavamo, da je avstrijsko pravosodno ministrstvo na Dunaju izreklo svojo končno besedo v pravi koroškega rojaka dr. Boštjana Schaubacha, odvetnika v Borovljah. Ta beseda imenovane oblasti, na katero je naš koroški rojak v svoji dobri pravici apeliral, se glasi: ne!

Slučaj dr. Boštjana Schaubacha je znan. Pečalo se je z njim svojčas naše dnevno časopisje in tudi odvetniška zbornica v Ljubljani. Da povzamemo: dr. Boštjan Schaubach je rodom Korošec iz onega predela, ki je po izgubljenem plebiscitu lanskega leta pripadel koroški deželi in s tem avstrijski republiki. Za časa ko je bil še ta predel v smislu sanžermenske mirovne pogodbe v jugoslovenski upravi, je dr. Schaubach položil pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani odvetniški izpit in se vpisal pri odvetniški zbornici v Ljubljani za odvetnika s sedežem v Borovljah. Po izgubljenem plebiscitu je zaprosil za vpis v odvetniško zbornico v Celovcu. Odvetniška zbornica v Celovcu pa mu je vpis v imenik odvetnikov ne samo odrekla, ampak ga je celo preganjala radi zakonitega pisstva. Odklonilo stališče odvetniške zbornice v Celovcu je s pravnega vidika popolnoma nevzdržno. Vstrezalo je pa namenu, da se na ta način znebe ediniga odvetnika slovenske narodnosti, ki bi ob svojem prostem poklicu dajal oporo in zaščito našemu koroškemu življu, kateremu dajejo kamen, mesto da bi mu rezali kruh pravice. Kdor pozna stremiljenje celovške gospode in njenih priganjačev, ki je že desetletja dosledno zasledovala cilj, da naš koroški živelj ostane brez domačih inteligentov; kdor ostane brez domačih inteligentov; kdor nadalje vpoštevata okolnost, da se v pograničnih krajih, kjer se pleme meša s plemenom, podobni slučajji ne rešujejo z razumom po pisanem zakonu, marveč bolj po vztrznostih in nevtreznosti za dotično narodnost, se odklonil. Odloku celovške odvet. zbornice ne bo čudil. Pričakovali smo pa, da ministrstvo za pravosodje, ki je imelo izreči zadnjo in odločilno besedo, ne bo sledilo nestrpnosti celovške odvetniške zbornice. Kakor kaže beseda, ki jo je sedaj izreklo, smo bili v zmoti. Ta zadeva pa kaže še drugo interesantno stran. Ministrstvo za pravosodje na Dunaju opravičuje svoj izrek in krivico, ki jo je storilo z njim dr. Boštjanu Schaubachu s tem, češ, da med avstrijsko republiko in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ne obstoji glede polaganja odvetniških izpitov in medsebojnega priznavanja veljavnosti nikakoli vzajemnost. Ravno ta utemeljitev nam daje povod, da se z slučajem dr. Boštjana Schaubacha po bližjem pečamo, ker nam gre za stvar, ne pa za osebe. Oblast, pri kateri je položil dr. Boštjan Schaubach svoj odvetniški izpit, je bila z ozirom na predstojeci plebiscit koroškega ozemlja, ki je bilo izročeno v upravo naši kraljevini, za to edino pri-

Demokrati proti zavlačevanju pogajanj.

TIP Beograd, 18. nov. Včeraj je imel demokratiški klub sejo, na kateri je sklenil, da se potfeli ministrstva za notranje posle ne prepusti neki drugi stranki, ampak, da mora na vsak način ostati v rokah demokratov.

TIP Beograd, 18. nov. Demokratiški klub je na svoji seji včeraj popoldan ostro obsodil zavlačevanje pogajanj radi skupnega parlamentarnega delovanja med demokrati in radikali s strani radikalcev. Obsodil je nadalje tudi delovanje zunanjega ministra v važnih mednarodnih dogodkih zadnjih dni ter sklenil staviti v skupščini tozadevne interpelacije.

TIP Beograd, 18. nov. Včeraj zvečer je posetil Liuba Davidović ministrskega predsednika Pašića ter mu sporo-

Odnosaji s severnimi bratskimi državami.

LDU Beograd, 17. novembra. O odnosih med Jugoslavijo in Poljsko je izjavil novi poljski poslanik v Beogradu. Okoczi, dopisniku "Novosti", da obe državi nista imeli skoro nobenih stikov med seboj. Ko bodo urejene trgovinske razmere, se bo doseglo boljše spoznavanje. Izmenjava produktov, trgovinski stiki, zleti profesorjev, novinarjev in dijakov z bregov Save k poljski Visli, bodo repko služili medsebojnemu spoznavanju.

Vprašanje našega trgovskega pouka.

LDU Beograd, 17. novembra. V ministru za trgovino in industrijo je bila dne 16. t. m. konferenca glavnih zastopnikov naših učiteljev na trgovskih in obitnih šolah, ki so razpravljali o vprašanju vrednote trgovskega in obrtnega pouka. Konferenca se je razdelila v dve sekciji: v sekcijo za trgovino in v sek-

cijo za industrijo in obrt. Na dnevnem redu so bila ta vprašanja: Cilj in naloga pouka v trgovskih vedah, pri nas osnovani tipi trgovskih šol, pristojnost osrednje uprave, javna in zasebna inicijativa glede otvoritve zasebnih šol in učiteljsko osebje.

Kam so izginili fašisti?

TIP Trst, 18. novembra. Z mnogih strani Italije se poroča, da je več fašistov, ki so odšli na kongres v Rim, izginilo brez sledu. Tudi se, da so jih socialisti pometali v Tiber, oziroma v tovarniške peči. Uvedena je preiskava, ki pa doslej ni našla drugega nego mrtvo truplo nekega nepoznanca v Tiberi.

Državni proračun.

LDU Beograd, 17. novembra. Državni proračun za leto 1922., ki se je tiskal v Sarajevu, je prišel včeraj v Beograd in bo predložen narodni skupščini dne 19. t. m. Tudi finančni zakon je že šel v tisk.

Avstrijci v Burgenlandu.

LDU Dunaj, 17. novembra. Uradno se poroča: Vojaška zasedba dela zapadne Madžarske, vzhodno Neusiedskega jezera je dovršena. Naše čete so vkorakale v Ilmitz, Panhagen in Andau, ki ležijo blizu južne meje tega ozemlja.

Washingtonska konferenca in zrakoplovstvo.

DKU Rim, 17. nov. (Brezlično). Amerikanski predlogi glede razorožitve se ne tičejo zrakoplovstva, ker bi se na ta način oviral razvoj avijatike in bi bili vsled tega oškodovani trgovski interesi.

Javna seja v albanskem vprašanju.

DKU Pariz, 17. nov. Svet zveze narodov je včeraj sklenil, da bo razpravljal albansko vprašanje v javni seji.

Albanska komisija.

DKU Rim, 17. nov. (Brezlično). Svet zveze narodov bo odposlal posebno komisijo v Albanijo.

Italija pripoznala albansko vladu.

DKU Rim, 17. nov. Italija je pripoznala albansko vladu v Tiranu.

Tudi Italija protestira.

DKU Rim, 17. nov. (Brezlično). Tudi italijanska vlada je vložila v Parizu ugovor proti francoskemu dogovoru s Kemalisti.

Lahi pozdravljajo sklepe ameriške konference.

DKU Rim, 16. nov. Laški časopisi pozdravljajo pritrditev italijanske delegacije na washingtonski konferenci na angleški predlog glede razorožitve in govore o italijanski inicijativi glede razoroženja na kopnem.

Pomožna akcija za Rusijo.

DKU Ženeva, 17. nov. Višji komisar dr. Nansen je odpotoval v Moskvo. 9 vlad in 23 organizacij Rdečega križa je imenovalo dosedaj svoje zastopnike v pomožno akcijo za Rusijo. Dr. Nansen se bo podal v kraje Rusije, kjer najbolj razsaja lakota, da spozna osebno potrebe ruskega ljudstva in prouči na ta način sredstva, ki bi bodo čim najbolj ublažila.

stojno mesto. Načelo, ki si ga je v Schaubachovem slučaju prisvojilo ministrstvo za pravosodje avstrijske republike, je očitna krivica, kateri se posameznik ne more vpreti, pač pa je poklicana državna uprava, da po principu retorizije zabrani, da se ne bodo našale našemu življu zunaj državnih mej podobne nepravde.

Vemo, da so med odvetniki vpisanimi v odvetniški zbornici v Ljubljani tudi taki, katerim bi se po načelu osvojenem od ministrstva za pravosodje na Dunaju, ne bilo smelo dovoliti vpisa in odvetnikovanja. Vemo da so se vpisali gotovi gospodje, ki so položili svoj odvetniški izpit pred graškim nadsodiščem, še po razpadu avstro-ogrške monarhije, vemo da so tudi taki, ki po svojem rojstvu pripadajo v teritorij sedanje avstrijske republike, pa se niso potrudili, da bi pridobili naše državljanstvo.

Koroški naš teptani živelj je zgubil zadnjega slovenskega odvetnika. Kakor čujemo, se namreč namerava dr. Schaubach naseliti v Slovenski Bistrici, ker nihče od njega ne more zahtevati, da bi se odrekel v prid svoje rodne grnde lastni eksistenci.

Ne gre za osebe, gre za stvar in gotov sistem z ene ali druge strani državnih mej. Pričakujemo tudi vsled tega, da se bodo slovenski odvetniki, ki so že od nekdaj prednjačili v boju, kadar je šlo za pravice naroda in se v tem pogledu lahko ponašajo tudi z uspehom, tudi to pot znašli v strnjeni vrsti ob strani teptanega naroda. Ne morem si misliti, da bi se kljub razrahljanim povojnim razmeram našel kdo med njimi, ki bi preko stvari branil v Ljubljani ali Beogradu prizadete osebe.

Odvetniško zbornico v Ljubljani pa pozivamo, da svoj imenik pretrese in pregleda po načelu: šilo za ognjilo!

Šolske razmere v Istri.

Od šola Dobrile 1870 pa do prevrata 1918 gre celotno narodno delovanje v Istri za tem, da se razširi prosveta in ojači narodno gospodarstvo. Politična borba pa je perijodična: suče se okrog občinskih volitev, volitev v deželni in državni zbor. S prihodom Lahov v Istro pa je presejana jaka nit, katere se je sukala neprestano okrog 50 let. Največji udarec pa je zadel prosveto in s tem vse življenje našega naroda v Istri.

Petdesetletno delo je doneslo prekrasne sadove. Nimamo podatkov o hrvatskih in slovenskih šolah leta 1918., ali takratni okr. šolski nadzornik Fran Barbačić je v knjigi "Ljudske šole v Istri" prikazal stanje slovenskih, hrvatskih, laških in nemških šol po občinah in okrajih koncem I. 1913.

Takrat je bilo hrvatskih učiteljev 304, slovenskih 76, skupno 380 narodnih učiteljev. Laških je bilo 408, nemških 64, skupno 472. Hrvatske šole je obiskovalo 19.602 otroka, slovenske 5770 otrok, skupno 25.372 otrok. Laške šole je obiskovalo 21.778 a nemške 2236, skupno 24.014 otrok. Vsporedimo te številke s številom prebivalstva po ljudskem štetju I. 1910. Pri tem moramo naglašati, da je to službeni avstrijski popis, ki se je vedno vršil na škodo

Slovanov. Po avstrijski statistiki je bilo 165.320 Hrvatov, a 63.538 Slovencev, skupaj 218.858. Lahov je bilo 145.552 a Nemcev 7186, skupaj 152.537. Lahani Nemci so imeli v rokah vso oblast in se to na šolstvu jasno vidi. Na vsakega hrvatskega in slovenskega učitelja pride povprečno 66 učencev, a na laškega 53 učenec. En narodni učitelj je prišel na 576 prebivalcev a 256 Lahov je imelo svojega učitelja. Krivica je bila očitna!

A sedaj je propadlo še to. Družbine (C. M.) šole so zaprli Lahi takoj skraj, a druge zatvarjajo po vrsti. Ze so zaprte v srednji, zapadni in južni Istri vse šole ob prometnih žilah. Samo tu in tam po zapuščenih vaseh se še najde kakšna naša šola. Tu učitelji ali učiteljice jedva životarijo. A to ne bo dolgo trajalo, ker še bodo morali seliti tudi oni, ali pa pričeti poučevati laško.

Solskih knjig ni, ker so jih Lahi mnogo zažgali, druge pa poškripli. Preteklo leto je knjigar Novak v Pazinu tiskal novo izdajo „Početnice“. Ljudje so takoj celo naklado razgrabili, ker poučavajo sami doma svojo decu. Laška vlada je sicer obetala, da bo sama izdala šolske knjige. A obetov ni izpolnila in jih tudi ne bo, ker namerava vse hrvatske šole zapreti.

Izgubili smo veliko gimnazijo v Pazinu, malo realno gimnazijo v Opatiji, zasebno žensko učiteljsko v Pazinu in vsa zabavalšča. Osvobojeno je samo moško učiteljsko v Kastvu. Med vojno se je otvorilo nekaj novih šol, a mnogo se jih je še nameravalo. Sedaj je vse to propadlo. Tako je v Istri do temelja porušena veličastna zgradba narodnega šolstva, katero so Istrani neumorno gradili petdeset let. Pri šolah so se nahajale knjižnice, čitalnice in razna prosvetna društva, a to sedaj po vrsti propada. Gospodarska organizacija ni tako stara in tako dobra, kakor prosvetna. Na tem polju se je delalo približno 30 let. A tudi tu smo dosegli izvanredne uspehe. Tudi tu so nam Lahi indirektno mnogo škodovali. Sigurno je, da Lahi računajo, da bodo z gospodarstvom in politiko našega naroda v Istri kmalu gotovi, ako se jim posreči uničiti njegovo prosveto. Računajo povsem točno.

Narod si zna pomagati: sam poučuje doma decu. Tu jim moramo pomagati mi iz Jugoslavije. Potrebne so knjige, treba je ustanoviti zasebne šole, treba je decu obleke in obuvale, a za vse to rabimo denar, mnogo denarja. Poleg vse te materialne pomoči jim moramo nuditi tudi moralno pomoč. Prosveta v Jugoslaviji mora hitro prevladati prosveto v Istri. Naše šolstvo naj čimprej pride do one višine, na kateri je bilo v Istri l. 1913.

Razvijmo prosvetno delo med našim narodom, pa se bo prosveta sama prelivala preko meje, ker je ni take sile, ki bi zamogla to preprečiti, če je dovolj jaka. V prosveti hočemo biti eno, a kdo nam more zabraniti, da bomo to tudi v politiki.

Ne pozabite naročnino!

Možnost zveze z Marsom

Učni svet se že dolgo bavi z idejo, kako stopiti v zvezo s prebivalci drugih planetov. Pri tem so seveda vzeli v obzir one planete, ki so najbližji naši zemlji. O mesecu je še danes večina učenjakov nverjenih, da nima ne vode, ne zraka, zato pri njih tudi zveza z njimi ne prihaja v poštev.

Tem bolj pa se bavijo z vzpostavitev zveze z Marsom; ki nam je precej dobro poznan. Vendar pa je tudi pri njem kljub temu, da se čisto znatno približa naši zemlji, potrebno ostro oko in miren zrak, da se zamorejo opazovati najfinejša podrobnosti na njegovi površini. Najugodnejši čas za proučevanja Marsa so trije meseci pred in trije meseci po opoziciji. Ker traja od opozicije do opozicije 2 leti in 49 dni, so prisiljeni proučevalci Marsa počivati vedno 20 mesecev. To je morda tudi razlog, da se tako malo astronomov posveča proučevanju Marsa, ker si je večina njih že za nekaj let naprej sestavila programe za proučevanja, v katerih ne nastopajo daljše pavze, kakor bi se jim dogodilo, če bi od časa do časa posvetili vso svojo energijo samo Marsu,

Ekspoze min. predsednika dr. Beneša.

Praga, 16. novembra.

V včerajšnji seji poslanske zbornice je podal min. predsednik dr. Beneš ekspozice in ugotovil, da je zaželeni cilj dosežen. Pričakovati je, da bo kraljevsko vprašanje na Madžarskem rešeno v sporazumu vseh prizadetih držav in ne bo več povod raznim sporom v srednji Evropi. Rešitev celega kompleksa habsburškega vprašanja bo omogočilo normalni razvoj političnih razmer na Madžarskem. Ta razvoj bo omogočil stremljenje Češkoslovaške, ustvariti oni srednjeevropski sistem, ki bo pomenil skupno delovanje in mirno skupnost Češkoslovaške z vsemi sosednjimi državami. Z Avstrijo se je že pričelo skupno delovanje in se bo, kakor upa, še povečalo, povodom njegovega sestanka z avstrijskim kanclerjem Schobrom. Isti cilj zasleduje tudi pogodba med Poljsko in Češkoslovaško.

V ruskem vprašanju bo zasledovala Češkoslovaška slej ko prej politiko neintervencije. Gospodarska konvencija med Češkoslovaško in Rusijo bo sklenjena v naslednjih dneh.

Glede odnosov z Nemčijo je dr. Beneš izjavil, da so bili že koj od početka odkritosrčni. Nemčija je največji sosed Češkoslovaške, ki je zelo navezana na njeno sodelovanje.

Naš cilj je mir in pacifikacija Evrope. Glede mobilizacije je min. predsednik izjavil, da je prebivalstvo vseh narodnosti izpolnilo v polni meri svojo dolžnost in da se je tudi v Slovaški izvršila mobilizacija brezhibno.

H koncu je dr. Beneš izjavil, da je cilj vlade, v notranji politiki doseči sporazum med narodi, da prevlada duh pravljivosti in sodelovanje med narodi Češkoslovaške. Kajti le na ta način bo Češko-slovaška močna in bo procvitala.

Tekst govora se je včeraj privklapljal razdelil v nemškem jeziku med nemške poslance.

Politične vesti.

* **Muslimanska zahteva.** Muslimanska sekcija anketne komisije za ureditev verskih odnosov v naši državi je ministru za vere predložila zahtevo, naj se v anketno komisijo sprejmejo tudi zastopniki muslimanov v Sandžaku in Macedoniji. — Minister za vere je obljubil, da bo čimprej odgovoril, in sicer bržkone jutri.

* **Beneševa brzjojavka Pašiću.** Ministrski predsednik Nikola Pašić je prejel od ministrskega predsednika in zunanjega ministra češkoslovaške republike dr. Beneša brzjojavko, v kateri izraža radost in zadovoljstvo Češkoslovaške povodom skupnega nastopa z Jugoslavijo ob priliki dogodkov na Madžarskem ter uspehov, ki sta jih s svojo skupno akcijo dosegli obe državi. Ministrski predsednik Nikola Pašić se je zahvalil na priskrbi brzjojavki in izrazil nado, da bosta obe državi tudi v bodoče v enaki slogi in tesnem sporazumu delovali za dobrobit obeh bratskih narodov.

ker se tudi on zasnúje v 24 urah okoli svoje osi ter kaže tako tekono noči na svoji površini vedno nove kraje. Dolgo časa se je mislilo, da na Marsu ni oblakov, ker so se glavne temne sence, ki se vlečejo nad vodno površino ali nad področji vegetacije, pojavljali vedno v isti obliki. Pozneje pa so tudi na teh sencah opazili izpremembe.

Najboljša raziskovalca Marsa sta Amerikaneec Lowell in Danec Lau. Lau je že proti koncu svojega dela sestavil skico o izpremembah slik na površini Marsa s posebnim ozirom na njegove letne dobe, iz česar je razvidno, da je na Marsu mnogo več oblakov, kakor se je poprej mislilo. Tako izginejo v isti letni dobi vedno velike temne površine vsled megle, ki jih zakrije. Na polih je Lau zelo točno razločeval beli sneg od sivkaste megle. Poleg tega pa se je opazilo tudi, da mnoge temne površine, ki se smatrajo za vegetacijska področja menjajo v jeseni barvo ter dobe v jeseni nekako medlejši ton. Skratka čim dalje proučujejo Mars, tem bolj se zdi sličen naši zemlji. Vedno bolj prihajajo učenjaki do prepričanja, da so na njem življenski pogoji slični kakor pri nas, ter da je vsled tega obljuden z živimi

* **Državni budget za leto 1922.** kate-rega so tiskali v Sarajevu, je bil doposlan v Beograd in bo predložen nar. skupščini 19. t. m. Kakor smo že javili je tudi že dokončano delo na finančnem zakonu, katerega so tudi že poslali v tiskarno.

* **Konference s tujimi poslaniki.** Gosp. Nastasijević zastopnik min. za zunanje zadeve, je sprejel v sredo pojedine tuje diplomatske predstavnike in konferiral z njimi o tekočih vprašanjih.

* **Jugoslavija sprejme albanske meje.** Iz laških virov poročajo, da je svet zveze narodov dobil drugo brzjojavko od jugoslovenskega ministrskega predsednika Pašića, v kateri naznanja, da Jugoslavija sprejme odlok sveta zveze narodov o albanskim mejah.

* **Blokada Jugoslavije.** Pod predstvom belg. veleposlanika se je sešel svet zveze narodov, ki naj razpravlja o eventualni blokadi Jugoslavije, ker ni izpraznila Albanije, kakor to predvideva XVI. člen pravil sveta zveze narodov.

* **Radićeva »miloradnost«.** Namestništvo v Zagrebu je izdalo komunikacijo, v kateri navede nekatere značilne dogodke, ki so se odigrali na Hrvatskem o priliki mobilizacije. Iz teh avtentičnih podatkov je razvidno, da so se kmetje v nekaterih občinah zoperstavliali mobilizaciji, sklicujoč se na Radića. V Novom gradu pri Koprivnici je poslanec Radićeve stranke Franjo Brpar javno izjavil, da bo Hrvatski svet v Zagrebu sklical narodni zbor, ki bo proglasil hrvatsko republiko. Te vesti so širili Radićevi agenti od vasi do vasi. Pri Sv. Ivanu Zelini pa so se mudili neki tuji agenti, ki so pripovedovali, da se bo vrnil kralj Karel. V Brezovicah pri Zagrebu so aretirali dva kmeta, ki sta hodila od vasi do vasi in naznanjala, da je Radić na njuno vprašanje, ali se naj kmetje odzovejo mobilizaciji, odvrnil: »Niko nikuda!« (Nihče nikamor!). Da so Radićevci hujskali proti mobilizaciji, bomo radi verjeli, če se spomnimo, kako so pri nas hujskali njihovi bratci klerikalci, ki so imeli še pred enim letom, ko je dr. Korošec navijal železniške proge, polna usta »jugoslovstva«.

* **Sestanek dr. Beneša z zveznim kanclerjem Schoberom.** Kakor poročajo listi se bosta sestala neposredno po konferenci v Portorose dr. Beneš in Schober. — Vzrok sestanka so predvsem gospodarski odnosi med Češkoslovaško in Avstrijo.

* **Češki narodni demokrati proti dr. Benešu.** Zadnji ekspozice češkoslovaškega min. predsednika dr. Beneša je bil razdeljen prisotnim diplomatom v češkem, francoskem in nemškem jeziku. Demokrati napadajo vsled tega dr. Beneša, ker je s tem prekršil poslovni red, v katerem se ne nahaja nikaka taka odredba.

* **Postopanje proti posl. Friedrichu ustavljeno.** Madžarska vlada je vsled pomanjkanja dokazov ustavila postopanje proti iz karlističnega puča znanemu poslancu Friedrichu.

Atentat na Čičerina.

DKU London, 15. nov. Po poročilih iz Moskve je bil poskušen 4. nov. atentat na ljudskega komisarja za zunanje zadeve Čičerina. Poizkus se je ponesrečil. Več tisoč aretacij je bilo izvršenih.

bitji. Sedaj pa pridemo do vprašanja: Živijo li na Marsu miselna bitja, taka kakršna smo mi? Za sedaj moremo na to odgovoriti samo: to ni nemogoče. Toda, ako so na Marsu taka bitja potem moremo z veliko verjetnostjo predpostaviti, da je njihova kultura večja kakor naša, da so oni mnogo prej nego mi poznali naše izume, ki se osnamljajo na istih zakonih prirode kakor na Marsu ter da razpolagajo s sredstvi, ki jim prožijo možnost, da z nami občujejo, dočim moramo mi ta sredstva komaj najti, skratka, da so nas v tem pogledu prehiteli. Mi moremo to ugotoviti, ker nas astronomija s popolno sigurnostjo uči, da je Mars nastal prej nego naša zemlja, da se je prej ohladil in je tako mogel biti tudi prej nastanjen z živimi bitji, ki so v kulturi pred nami. — Dokaze zato iščejo sedaj učenjaki.

Za časa opozicije obseva solnce ves Mars. Čim bolj se Mars oddaljuje od opozicije tem bolj vidimo njegovo nočno stran. Maksimum se doseže, kadar kot Solnce—ZemljaMars doseže 90 stopinj. Meja med dnevno in nočno stranjo se zove terminator. V bližini terminatorja so na nam vidni nočni strani večkrat opazili svetle točke, katere je Francoz Flammarion

Zanimivosti.

Razkritja hazardistov v Meranu. — Zanimiv dogodek v uredništvu »Tribuna«. — Roman zapuščene Rusije.

Nekega večera prošlega tedna je prišla meranska policija v neko tamkajšnje internacionalno društvo, ker je izvedela, da se tam hazardira. Vspch policijskega poseta je bil nenavadno povoljen, kajti naša je družba ravno pri hazardiranju. Hazardiralo je krog 40 oseb, med njimi tudi par dam iz najuglednejših krogov. Bakkarat je bil prekinjen ter zaplenjenih 20.000 lir. Ta denar se je nahajal »v igri«, dočim se je nahajalo »v rezervi« še 230.000 lir. Med hazardisti so bili štirje Romuni, en Švicar, en Holandec, en Francoz, dva Italijana in en Grk. Vsi so bili aretirani, denar pa je seveda zapadel.

Prošli teden je pisala beograjska »Tribuna« o proslavi nepoznanega italijanskega vojaka v Italiji ter pri tej priliki omenila nekoliko tudi o »junaštvu« Italijanov pri Kobaridu. V soboto pa sta prišla v uredništvo »Tribuna« neki polkavnik beograjskega poslaništva in njegov pobočnik ter zahtevala zadoščenje in popravek. Uredništvo pa tej zahtevi italijanskega polkovnika ni ugodilo, vsled česar je prišlo do prerekanja in suvanja. Ko pa je uredniški sluga opazil, da je prešel razgovor z besed na udarce, je prijel polkovnika ter ga vrgel s tako silo v stran, da je priletel v neko omaro, zdrobil vrata ter obtečal v omari, ne da bi si mogel pomagati in so ga morali komaj drugi z vleči ven. Njegov pobočnik pa jo je v strahu neopaženo pobrisal, prav po italijansko. Baje se je polkovnik radi tega pritožil pri ministrskem predsedniku Pašiću in sedaj imamo tako zopet novo »diplomatično afero«.

V soboto so našli pasanti na prehodu čez železniško progo med Nussdorfom in Kahlenbergerdorfom pri Dunaju razsajeno truplo neke ženske. Preiskava je ugotovila, da je bila to Rusinja Ana Valjevna, ki je nedavno prišla na Dunaj ter vstopila v službo pri neki gospe kot sobarica. To je bilo mlado 24 letno dekle, ki je vse svoje življenje prebilo pri materi v Jekatarinoslavu. Med vojno se je dekle seznanilo z nekim dunajskim mehanikom, ki je prišel v Jekatarinoslav kot vojni vjetnik. Mehanik je delal v neki tamkajšnji tvornici, se z dekletom zaročil ter preselil k njeni materi. Ko so bili vojni vjetniki poslani domov, se dekle ni hotelo ločiti od zaročenca ter je na vsak način hotelo iti z njim. Toda kako. On je odšel; sama pa ni dobila potnega dovoljenja. Radi tega je sklenila z nekim znancom boljševiški zakon ter tako res prišla do potnega dovoljenja. Končno je res prišla na Dunaj ter tudi izsledila ženino stanovanje. Razmerje se je obnovilo in mladi par je bil srečen vse do pred nekoliko dni, ko je prišlo do razpora, najbrže vsled tega ker se je mehanikova mati protivila temu odnosu in rezultat tega razdora je bil, da je mehanik izjavil Rusinji, da je ne more poročiti. Rekel ji je, da mu je žal, toda da ne more drugače. To

rion takoj proglasil za signale prebivalcev na Marsu. Toda kmalu se je ugotovilo, da so te svetle točke, ki se pojavljajo vedno na istem mestu Marsove površine vsekakor vrhovi visokih gor, katere obseva solnce ob zahodu ali pa visoki oblaki. Signali s svetlobo bi se morali na vsak način prekinjati, da bi jih spoznali. Vendar pa signali niso nemogoči. Vzemimo, da bi bila dovelj velika površina v krogu s premerom 2 km, v katerega bi postavili na vsakih 10 m po en močan električni reflektor, s katerimi bi dajali Marsu vidljive signale. V to svrhu bi potrebovali 30.000 reflektorjev. Vsak reflektor bi moral biti opremljen s takozvano paralaktično napravo, katera bi ga pomikala skupaj z vsemi ostalimi sorazmerno s pomikanjem Marsa na nebu. Poleg tega pa bi morali postaviti dinamo stroje za prizvajanje električne struje in okrog 8.000 ljudi za uravnavanje in nadzorovanje teh strojev. Troški za tako podjetje bi presegali danes tudi v najboljši valu triljarde.

(Konec nrilj)

je kakle tako potro, da je odšla ven v predmestje ter se vrgla pod vlak na o-nem mestu, kjer je hodila tolikokrat na izprehod v srečnejšem času s svojim za-ročencem.

Dnevna kronika.

— **Umrla je v Gorici** v bolnišnici usm. bratov dne 11. t. m. (na dan izgube Pri-morske) g. Frančiška Zoržut, vdova na-čelnika iz Medane v Goriških Brdih — žena globokovern, preblagega srca, na-rodno zavedna, znana kot »mati ubož-čev«. Tako umirajo naše najboljšie mate-re nesrečne goriške domovine. Blag ji spomin!

— **Premeščenje profesorjev.** Iz Murske Sobote sta premeščena začasni ravnatelj gimnazije na gimnazijo v Celje ter gim-nazijski učitelj Alojz Španger na meščansko šolo v Dolno Lendavo. Na gimnazijo v Murski Soboti je premeščen iz Zemuna prof. Rudolf Pregelj, na meščansko šolo v Dolno Lendavo pa prof. Fran Finžgar iz Gorice.

— **Srednje šole v Sloveniji.** Na zadnji seji višjega šolskega sveta v Ljubljani je poročal srednješolski nadzornik dr. We-ster, da imamo v Sloveniji 21 srednjih šol in sicer 11 gimnazij, oziroma realnih gim-nazij, 2 realci, 7 učiteljskih in 1 dekliški li-cej, oziroma reformno dekliško gimnazijo. Gimnazijcev je 3717 rednih in 97 ekster-nistov, med njimi 302 deklici. Realcev je 1159 rednih ter 7 ekstermistov, med njimi 101 deklica. Učiteljsčnikov je skupaj 904, med njimi 519 žensk. Ljubljanski dekliški licej ima 506 učenk. Vseh srednješolcev skupaj je torej v Sloveniji 6390. Največ učenčev ima ljubljanska realca, namreč 736, za njo pride I. drž. gimnazija v Lju-bljani, ki ima 734 učenčev, ostali zavodi pa jih imajo sorazmerno manj.

— **Imenovanja na meščanskih šolah v Sloveniji.** Višji šolski svet je na svoji zad-nji seji imenoval definitivno za učitelje na meščanskih šolah gg. Josipa Gršarja za 3. skupino v Zalcu, Josipa Vutkoviča za sku-pino v Krškem ter Ivana Verbiča za 2. skupino v Krškem. G. Verbič je obenem premeščen iz Ljutomerja v Krško.

— **Učiteljska nameščenja na Štajer-skem.** Za definitivne učitelje na ljudskih šolah bivše Štajerske so imenovani: Ma-rija Koprivc na Ščavnici, Marica Fard pri Sv. Duhu na Stari gori, Emilija Rudolf-Crnigoi na Hajdini, Fran Janšovec pri Sv. Juriju ob Ščavnici, Stefanija Fink na Po-tenškem, Janko Žel pri Sv. Ani na Krem-bergu, Anton Volavšek pri Sv. Emi, Mari-ja Pokrznik-Lazar v Škalah, Josip Ču-pek na Bregu pri Ptuj, dalje istotam še učiteljica Marija Drobnič in Albina Ko-vač. Ivan Burdian je imenovan za nadučitelja na Ponikvi. Za začasno učiteljico na dekliški ali dekliški šoli je imenovana učite-lica Eleonora Korošec.

— **Pouk srbohrvaščine in omeji-tev nemščine na naših šolah.** Višji šolski svet je sklenil, da se uvede čim najintenzivnejši pouk srbohrvaščine na vseh naših šolah, dočim se nemščina deloma opusti, deloma pa pomakne sa-mo v višje razrede srednjih šol kot ne-obvezen učni predmet.

— **„Slovenski učitelj“** prepovedan v šolskih in učiteljskih knjižnicah. Višji šolski svet je prepovedal naročanje „Slo-venskega učitelja“ za šolske in učiteljske knjižnice.

— **Znižane vožnje dijakom.** Zagreb-čan „Rijec“ poroča iz Beograda, da je minister za promet odobril dijakom vseh srednjih šol in učenecem ljudskih šol 75% popust na železnicah in ladijah. Dijaki, ki prosijo za ta popust, morajo predložiti šolske legitimacije s sliko.

— **Po novem tiskovnem zakonu** poslanci ne bodo smeli biti več odgo-vorni uredniki listov.

— **Trgovinska mornarica.** Naša trgovinska mornarica je dobila nov par-nik „Beograd“, katerega je naročila v Trstu družba „Dalmacija“, podpisujejo pa se delnice za novo ladjo „Istra“. V Solitu so ob obletnici Rapaella pre-kristili tri ladje v „Gorico“, „Zadar“ in „Lestovo“.

— **Zamenjava prekmurskega učiteljskega sveta.** Višji šolski svet je odobril za-menjavo 20 prekmurskih učiteljev z 20 drugimi iz Slovenije, da se eni in drugi seznanijo s prilikami v Sloveniji od-mosno v Prekmurju.

— **Nasledstvene države naj plačujejo za Karla in Zito?** Veleposlaniška konfe-renca je določila višino prispevkov za Karla Habsburga in njegovo družino. Ob-enem je določila tudi pogoje po katerih se bodo ti stroški razdelili med nasledstve-ne države.

— **Sprejem gojencev v vojaško godbe-no šolo v Vrhu.** Ministerstvo vojne in mornarice je osnovalo v Vrhu v Banatu vojaško godbeno šolo. Za letošnje praznih 30 mest. Sprejemajo se dečki v starosti 14. do 18. leta. V prvi vrsti pridejo v po-štev vojne sirote in ako teh ni, tudi drugi. Gojenci imajo v šoli prosto stanovanje, hrano in obleko. Šola traja 3 leta. Po treh letih bodo gojenci dodeljeni vojaškim god-bam, kjer morajo služiti 6 let, s plačo, ki se jim bo odmerila po njihovi sposobnosti. Dečki iz mariborskega sodnega okraja in mesta Maribora, ki reflekirajo na sprejem v to šolo, naj se zglase do 25. t. m. v do-poldanskih urah v pisarni Drž. okrožne zaščite dece in mladine v Mariboru, Strossmayerjeva ul. 26. ter naj prinese s seboj: 1. rojstni in krstni list, 2. šolsko iz-pričevalo o dovršitvi najmanj 4 razredov ljudske šole, 3. npravnstveno izpričevalo, 4. dovoljenje od staršev ali njih namestni-kov, 5. potrdilo glasbenega strokovnjaka (kapelnika, učitelja, organista), da imajo posluh za godbo, 6. zdravniško izpričevalo o zdravstvenem stanju. Dečki iz ostalih sodnih okrajev bivše Štajerske, Koroške in Prekmurja naj se zglase do zgoraj citi-ranega časa pri dotičnih Drž. krajevnih zaščitah dece in mladine.

— **Hviezdoslavov pogreb.** V nedeljo se je vršil v Dolnjem Kubinu na Slovaš-tem pogreb velikega slovaškega pesnika Hviezdoslava. Pogrebne stroške je prev-zela država. Hviezdoslavov pogreb je bil veličastna manifestacija češko-slovaškega narodnega in državnega jedinstva. Udeležilo se ga je 6 ministrov, predsednik narodne skupščine, odposlanci univerz in centralnih kulturnih zavodov, zastopniki čeških in slovaških pisateljskih društev, Sokolstvo in legionarji, škofje protestant-ske in katoliške cerkve. Na pesnikovo raket so položili vence prezidentova obi-telj, češkoslov. vlada, Narodna skupščina itd. Tako je svobodna češkoslovaška dr-žava spremljala na zadnji poti onega, ki je bil dolga leta prerok v puščavi in klicar narodnega osvobodjenja! — Značilno je to-le: Hviezdoslav (Pavel Orszáh) je bil slovaški pesnik in češki »centra-list«. Po veri je bil protestant. Vkljub temu se je pred njegovim mrtvaš-kim odrom poklonil ves narod in vsi listi brez razlike so s pietetjo omenili njegovo smrt. Na zadnji poti ga je spremljal tudi »avtonomist« Hlinka. Kako bi bilo v naših razjedenih političnih razmerah, če bi umrl srbski pesnik pravoslavne vere in bi ga država pokopala na lastne stroške? Ali bi šli za njegovim pogrebom katoliški škof-je? Ali bi klerikalni listi s pietetjo pisali o njem? Stavimo, da ne. Demagogi bi se farizejsko obrnili proti »ljudstvu« in po-kazali s prstom: Glejte, kako »državo-tvornici« razsipujejo denar ubogih davko-plačevalcev! Tako je pri nas, drugače pa Češkem...

— **Pred občinskimi volitvami v Zagrebu.** Volilni imeniki za ponovne občinske volitve v Zagrebu so že na-pravljeni in razstavljeni na magistratu od 16—23. t. m. med pol 9.—13 uro.

— **Karl in Cita dospela na Ma-deiro.** Angleška križarka „Cardiff“ je dospela v luko Funchala na Madeiri. Veleposlaniška konferenca se bavi sedaj z vprašanjem, kaka svota se naj do-ovrši kraljevski dvojici za vzdrževanje gospodarstva.

— **Iz Slovenske Bistrice** nam pišejo: Na Vseh svetih dan tokrat ob lepem vre-menu smo obiskali grobove naših rajnkih sorodnikov in znancev, ki počivajo na tem pokopališču. Po običajnih obredih, ki so se vršili v cerkvi, jel se je premikati prav počasi in pazljivo sprevod do pokopališča, ki se nahaja pod gozdičem. To je bila prava trnjeva pot. Na to široko ilov-nato razorano in od vode zjedeno cesto so pred več leti ko že ni bilo mogoče ho-diti, navozili pametni ljudje, kakor se sploh še sedaj v tem kraju nahajajo, dosti velikega kamenja, da se je vgreznilo v ilovco, in bila pot vsaj nekoliko rabljiva. Ker se pa ta cesta kakor tudi druge niso več popravljale, prepustile so se usodi in tako se posebno ta nahaja v najslabšem stanju tako, da sploh pri belem dnevu ni več varno hoditi po njej, kaj šele ponoči.

V dobrem stanju to pot, ki pelje marsika-terega k večnemu počitku pa ima sveto dolžnost ohraniti slovenjebistriški cer-kveno-konkurenčni odbor. Pa kaj ta cer-kveno-konkurenčni odbor; vanj so izvo-ljeni gospodje, ki imajo vse bolj za drugo smisel, kakor pa za to, za kar bi pravza-prav morali imeti. Pred več kot 20 leti je bila ta pot lepo urejena in se je lahko po-našala z marsikatero grajsko potjo; bili so pa takrat tudi ljudje, ki so imeli smisel za praktično in za olepšavo. Med vojno je bistrsko olepševalno društvo spalo spanje pravičnega, po vojni se je tako nekoliko oživelo. Pri večkratnih sejah, ki so se vr-šile, oziralo se je pa le edino na drevo-red, ki pelje na kolodvor in t. zv. »Säufzer alle« (drevedred vzdihujočih). V najnovej-šem času se je olepševalno društvo po-brigalo, da je prišlo mesto zopet do po-štenega kopališča, v katerem se perejo zamorci. Prišel sem letošnjo leto po o-pravkih večkrat in kot rojak v Slov. Bi-strico; imel sem priložnost vsikdar po-gledati v potok po katerem drvi mrzla, v Pohorju izvirajoča Bistrica. Vsled letoš-nje suše so bili več ali manj vsi potoki suhi in tako je ta usoda zadela tudi bi-striški potok. Zapazil sem, da je bil potok do polovice poln belega gramozja in pe-ska, ob straneh pa je bujno rasla trava ter se pasla živina, ki so jo gnali napajaf. Z lahkoto bi se dobilo par tisoč voz lepe-ga gramozja in peska in bi se z njim lahko posulo vsa pota in ceste, katere oklepajo Slov. Bistrico, da bi se ne bilo treba spod-tikati ob štrlečem kamenju in pogrezati se v strašno blato. Gospodje meščani in fa-rani, vzemite si ta dopis k srcu, uvažujte vse to, da dobi mesto vsaj nekoliko lepše lice.

Mariborske vesti.

Maribor, 18. novembra 1921

— **m Stanovanjske zadeve.** Odkar je prevzela mestna občina vodstvo stano-vanjske komisije, se obrača nebroj stran-ov mene s prošnjami za podporo v ni-novih stanovanjskih težnjah. Vse inte-resente prosim, da vzamejo na znanje, da jaz nisem član ali prisednik stano-vanjske komisije, temveč le nadomestu-jem gospoda župana ob njegovi slu-čajni odsotnosti v predsedovanju sejam na katerih pa odločajo prisedniki. Na te zadnje naj se blagovolijo obratiti posilci. Meni raztolmačevati stanovanj-ske težnje v posameznih slučajih, pome-ni izgubljati čas, ker ne morem storiti dru-gega, kakor prizadetega poslati k pred-sedniku in prisednikom. Meni je ob mnogem drugem poslu za občino ne-mogoče zgubiti zadnji, itak pičli čas, ki naj služi moji lastni eksistenci. Na stanovanjske zadeve ne morem imeti vpliva, ker sejam niti ne prisostvujem. Moji referati v občinski upravi so: fi-nance, gospodarstvo, elektrika in stavbe. Ivan Roglič, podžupan.

— **m Užaljeni socijalisti.** V upravni svet „Mestne hranilnice“ mariborske je poslala občina kot zastopnika JSDS gg. Hojnika in Postraka. Ker pa upravni svet ni sorejel nekega protesta, ki sta ga omenjena gospoda stavila v zadnji seji, sta odložila svoja mesta.

— **m Zopet izbito mleko na trgu.** Kme-tica Matilda Toplak iz Smarjete je v torek zila na trgu 4 1/2 litra mleka, ker ga ni hotela prodati po maksimalnih cenah. Pri tem je rabila besede: „Kdor nim-tenarja, naj ne kupi!“ Odvedli so jo po stražniku pred predsednika sodišča za pobujanje draginje dr. Vidoviča.

— **m Narodni dom.** Restavracijo v „Narodnem domu“ je prevzela ga. Ježeva iz Ljublane. Načrtuje se je, da bo sedaj „Narodni dom“ zopet postal sre-lišče družabnega življenja v Mariboru.

— **m Ljudska univerza v Mariboru.** Za ponedeljek 21. tm. ob 20. uri zvečer je sklicana na magistratu anketa, na kateri se bo razpravljalo o ustanovitvi Ljudske univerze v Mariboru, ki bi naj širokim slojem našega me-ta s preda-vanji nudila znanstveno izobrazbo. Pre-pričani smo, da se bodo merodajni krogi z vso resnostjo lotili tega važnega pokreta, kakor se je to zgodilo že v Celju. Upamo, da bo uspeh ankete tak, da bomo že v kratkem v Mariboru imeli priliko slišati predavanja strokov-njakov, kakor smo to že z veseljem pozdravili, ko je v preteklem polletju več zdravnikov veščakov priredilo pre-davanja o tuberkulozi itd.

— **m Maline v snegu.** G. Marko Pegan, kaznilniški paznik, nam je prinesel vejico zrelih malin, ko so zorele te dni na vrtni državne kaznilnice, kljub zimi in snegu.

— **m Redek jubilej.** G. Jože Kolarič, mizar-ski mojster in hšni posestnik v Splavar-ski ulici št. 7 slavi v nedeljo dne 20. t. m. trojni jubilej: srebrno poroko s svojo so-progo Marijo, 40 letnico izvrševanja svo-jega poklica in 25 letnico obstoja svoje delavnice. Na mnoga leta!

— **m Javno priznanje** je izrekel višji šol-ski svet učiteljstvu in vodstvu ljudskih šol v Pobrežju in v Studencih.

— **m Ljudska šola v Pobrežju** se preuredi v mešano šestrazredno z dvema defini-tivnima vsoporednicama. Število definitiv-nih učnih mest pa ostane isto kot dosedaj.

— **m Sporazum med tobačnimi trafikanti in založniki.** Prejeli smo: V nedeljo dne 13. t. m. so se tobačni trafikanti spora-zumno z glavnima založnikoma v Mari-boru dogovorili, da se bo tobak ob glav-nih oddajah v glavni zalogi celodnevno oddajal trafikantom, morebitne dodat-ne dobave pa le ob dopoldanskih urah. S tem je zadeva glede razdelitve tobaka trafikantom obojestransko povoli-no rešena in se je naš zadnji dopis v tej zadevi nanašal le na razdelitev tobaka med trafikante ter samooobsebi umevno trafikanti niso hoteli in tudi niso imeli no-benega povoda, da bi gg. glavnima založ-nikoma zaradi razdelitve predbacivali kakšno nekorektnost. Trafikanti se s tem vabijo, da svoje glavne dobave preskrbe ob za to določenih urah.

— **m Na gorenjske koline** v Mariborski koči pohitimo v soboto, dne 19. t. m. in to pri vsakem vremenu. Odhod točno ob 13. uri izpred Velike kavarne. Pridite vsi, ki ljubite dobre kranjske klobase, krvavi-ce, mrežno pečenko in pristno vince iz Slovenskih gor. Nikdo naj se ne ustraši vrcmena.

— **m Opozorjamo na veselico** ki se vrši v nedeljo 20. novembra v gostilni Koc-mut v Studencih.

— **m Nesreča bolne starke.** V baraki B za pešadijsko vojašnico v Magdalen-skem predmestju stanujoča, že dolgo bolna 64 let stara Alojzija Lubec, je hotela v sredo vstati s postelje. Pri tem pa je vsled slabosti in šibkoče padla tako nesrečno na tla, da si je zlomila desno nogo pod kolenom. Njeni sestanovanci so pozvali rešilni oddelek, ki je nesrečni ženi podelil prvo pomoč ter jo nato z rešilnim avtomobilom pre-peljal v splošno bolnico.

— **m Velika kavarina.** Danes zvečer kon-cert prvovrstne salonske godbe profesor-ja Kuščeka. 1253

— **m Kavarna Central.** Danes koncert sa-lonskega orkestra Perc-Comelli, začetek ob 8. uri. 1751

Narodno gledališče.

V gledališki dvorani Narodnega doma.

Repertoar:

V nedeljo 20.: Ernst „Vzgojitelj Lanovec“
V torek 22.: Knablauch „Favni“.

— **Delavska predstava v Narodnem gledališču.** V nedeljo, dne 20. novem-bra priredi uprava Narodnega gledališča v Mariboru prvo delavsko predstavo in sicer ob polovičnih cenah. Vpizori se v dvorani Narodnega doma Otto Ernestova sestra „Vzgojitelj Lanovec“. Začetek ob 19 1/2. Predpri-daja vstopnic v dnevni blaginji Narodnega gledališča v Slo-venski ulici vsak dan od 9.—12 1/2 ter od 15.—17.

Kultura in umetnost

— **x Nove slovenske knjige.** V samoza-ložbi profsorskega zbora juridične fa-kultete v Ljubljani je izšel prvi letnik »Zbornika znanstvenih ved«. Dobi se v vseh knjigarnah. — V založbi Jugoslo-venske knjigarne v Ljubljani je izšla zbirka štirih gledaliških igrice »Gledališke igrice« v prevodu St. V. — V Maribo-ki tiskarni izide v kratkem Oskarja Wlaja drama »Lady Windermere« v prevodu Radivoja Reljara.

— **x Program plesnega večera Alme Jelenske.** Predigra: Igra na glasovirju Vera Singer, ahs. konservatoristinja iz Zagreba. 1. Čajkovsky, Polonaisa. 2. J.

Strauss, Valček. 3. Čajkovsky, „Nussknacker“. 4. Raznovrstne porcelanske figure: a) Mozart, Nymfenburški; b) danski ljudski napravi, Kopenhaga; c) Starodunajska igračka. — Odmor. — 5. Grieg, Jutro. 6. Mac Deyvell: Contes d'un petit nègre. 7. Schytte: Humoreska. 8. Rahmaninov, Ruska polka. — Plesni večer se vrši v ponedeljek 21. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu.

x Zanimanje za antično kulturo vzbuja med širjimi sloji praškega prebivalstva jednota čeških filologov s tem, da prireja antične večere. Na teh večerih se vrši kratko, poljudno in zanimivo predavanje o posameznih grških klasikih, na to pa igralci in igralkice recitirajo izbrane prevode iz grške lirike. Poslušalci, med katerimi je marsikateremu srednja šola samo odtujila antično kulturo, na mesto da bi ga zblížala z njo, se ne morejo načuditi lepoti in neumrliči svežosti grških pesniških proizvodov. Na ta način se znatno poglobljajo in utrjujejo temelji splošne naobrazbe.

x Madžarske knjigarne na Slovaškem. Dr. Fr. Kraus piše v „Češ. Osvety“, da je bilo na Slovaškem 475 javnih madžarskih knjižnic s 95.000 zvezki. Tako so Madžari skrbeli za madžarizacijo Slovakov. Čehe in zavedne Slovake čaka precej dela, predno bodo paralizirali ta vpliv.

x Novi časopis za slavistiko. Na mesto znanega Jagičevega „Archiv für slavische Philologie“ bo izhajal v Pragi časopis „Slavie“, ki bo objavljajal prispevke v vseh slovanskih jezikih. Profesorja češke univerze v Pragi Murko in Hujer sta se osebno pogajala z jugoslovanskimi slavisti, ki bodo stalni sotrudniki „Slavie“. Dr. Murko je bil v tej misli tudi na Bolgarskem, na to pa je potoval na Poljsko (Krakov, Varšava, Poznan).

Sokolstvo.

o Za sklad Sokolskega doma v Hočah so darovali gg. Hrašovec Vekoslav, poručnik 60 K, lesna družba „Drava“ 200 K, Lovro Petovar 80 K, Bachler, Račje 480 K, Kranjc, Fram 400 K, Turner, Fram 400 K, Zamolo, Fram 400 K, Roiko Maks 400 K, Boehm, Fram 400 K. Iskrena hvala! Posnemajte! Zdravo!

Kino.

I. mariborski bioskop. V soboto, nedeljo, ponedeljek in torek se predvaja senziacionalna drama iz daljnega zapada: „Atlas“. V tem filmu se odigrava krasna drama, prepojena z izbornimi točkami nastopov prvovrstnih atletov in telovadcev. Krasne naravne slike, pretresljivi momenti, vratolomne scene in pa dobra vsebina odlikujejo ta ameriški film. Dnevno pri vseh predstavah salonski orkester.

Mestni kino. Pustolovski film v dveh epohah: „Dedščina devetih milijonov“. I. del „Crni domino“ v 4 činih se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek. Z ozirom na visoko posojnino filma so popusti tokrat neveljavni. Dvorana je zakurjena.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim

Mala oznanila.

Sprejme se za Maribor prodajalka, stare 34, aneshivamoč, specijalno ke stroke, katera bi bila zmogljiva samostojnega dela, knjigovodstva in korespondence. Nast. p. 1. dec. 1921, P. nadne na poštni predal št. 18, Celje 1834 3.1

Nova hiša z velikim vrtom, v lepi legi blizu Maribora, s takojšnjim stanovanjem, se prodaja Cena 50.000 K. Uršula Andre, Koroševa ulica št. 17. 1887 2-1

Kupim vsako množino bukovičev drv. Ponudba na trdko Luperl, Tattenbachova ul. 16. 1827 3-2

Kupi se dobro ohranjena sesalka za vino. Vpraša se Josip Povodnik, Glavni trg številka 18. 1833

Divan, štedilnik in razno drugo se ceno prodaja. Naslov v upravnistvu.

Pozor!

Priporočam vsem velečlenim trgovcem in odjemalcem prvovrstno blago

za Miklavžovo

medenjake vseh vrst, pečiva, božične sveče, bele in barvane, kakor tudi razne druge sveče po starih nizkih cenah. Zahtevajte cenike! 1612

FRAN CVILAK

Slov. Bistrica.

Zahvala.

Za vse sožalje ob smrti naše mame

Franciške Zorzut

nadučiteljve vdove iz Medane v Goriskih Brdih, se zahvaljuje družini carinika Zorzut.

Medana—Maribor, dne 1. novembra 1921.

Podpirajte Jugosloven. Matico!

Danes! 18. nov. Danes!

Večer solistov

pomnoženega orkestra prof. E. Kubička
v „VELIKI KAVARNI“.

Program:

Fužik:	Prihod gladijatorjev.
Kubiček:	Souvenir valček.
Suppé:	Pesnik in knež overtura.
Beriot:	Vijolinski koncert D-dur (Vijolinski solo)
Grieg:	Sol. ejava pe-em (Mama Kubička)
Vrdi:	Potpouri.
S. rvals:	Souvenir de Spá (Čelinski solo)
Kubiček:	Polonaise (prof. E. Kubička)
Linke:	V deželi Indra, overtura.
Bach Gounod:	Ave Maria (Trio: Kaplanek,
Toselli:	Serenada (Kubiček, Plečity)
Fali:	Štambulski roža, valček.
Plečity:	Salonka-ma-urka (Pianinski solo)
Plečity:	Pesem ob zibelki (J. Plečitega)
Eilenberg:	Mün v Schwarzwald, idila.
Sampe:	Il amore (Flavini in piccolski)
Filipovsky:	Slavčkovski glasi (solo F. Simeka).

Torek! Umetniški večer. Torek!

Vabilo na subskripcijo.

Občni zbor našega zavoda je dne 30. oktobra 1921 sklenil zvišati delniško glavnico

od K 10.000.000— na K 30.000.000—

z izdajo 50.000 novih delnic po K 400— nominale.

Nove delnice se stavljajo na subskripcijo po sledečih pogojih:

1. Delničarji imajo v smislu pravil pravico opcije na nove delnice v razmerju dve novi na eno staro po kurzu K 600— za komad, prištevši 5 % obresti od 1. julija t. l. do dneva vplačila. V svrhu izvršenja prava opcije je predložiti plašče starih delnic.
2. Preostale delnice se nudijo nedelnicarjem v subskripcijo po kurzu K 700— za komad, prištevši 5 % obresti od 1. julija t. l. do dneva vplačila.
3. Nove delnice bodo opremljene s polovičnim kuponom za leto 1921.
4. Subskripcija, oziroma izvrševanje opcije, se vrši pri bančnih podružnicah v Gornji Radgoni, Kranju, Ljubljani, Murski Soboti in Velikovcu v času od 10. do 30. novembra t. l.
5. Repartitijo neoptiranih delnic si pridrži upravni svet.

Maribor, 10. novembra 1921.

1786 4—2

Upravni svet Jugoslovanske Union-banke
preje Mariborske eskomptne banke.